

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

De Gradibus Dignitatis Episcopalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

in quibus, Præbendâ in duas Partes divisâ, unaquæque sufficit ad alendum Possessorem. 2. Casuum, in quibus Judex, additâ Beneficio uni Litigantium, Pensionem alteri assignat, quod fit solum ad tempus. 3. Casus est, cum Episcopus Hæreticus, cui alius propter Hæresim fuit substitutus, convertitur, eique assignatur pars Episcopatus; quod argumento parum congruit. Tres alii Casus sectionis reprobantur.

Regula ultima, loquens de invasione Præbendæ, pertinet potius ad *Primam Partem*; quippe acquisitionem respiciat: fortè etiam pertinet ad *Secundam*, ratione poenæ huic usurpationi annexæ; ideòque ibi collocata fuit REG. LXXVII.

OBSERVATIONES in CAP. VIII. circa EPISCOPOS atque alios PRÆLATOS

Adjicere oportebat Titulo hæc verba, *generatim spectatos*; hoc enim Caput nec non Cap. IX. & X. loquuntur de Prælatis in genere, nec nisi in Cap. XI. sigillatim discuti incipit unaquæque species Prælatorum, ut patet ex Titulo & materia Capitis illius.

Prælati, qui Episcopis in Titulo junguntur, non sunt soli Prælati illis Superiores (id monet Præfatio) verùm etiam Inferiores; argumentum hujus Capitis & duorum sequentium id probat.

Dividitur in *Questiones X.* In *quatuor* prioribus indicantur solum loca Corporis Juris, in quibus de illis agitur. Idem fit in plerisque Regulis, per quas cæteræ *Questiones* deciduntur & sæpè nullus est ordo genuinus inter Regulas. Nullæ sunt generales, sed respiciunt tantùm Partem materiæ *Questionis*. *Questio IX.* loquens de Jure supplendi defectum Prælatorum Inferiorum, ultimo loco poni debuisset: nam *Decima* agit de Re, ad quam Jus illud extenditur, nempe de potestate Prælatorum in Res Ecclesiasticas, & de eorum Privilegio: imò satis fuisse de eo Jure non disserere, nisi post Tractatum de Electione; quoniam locum habet in Electionibus, perinde atque in Collationibus, Præsentationibus, aliisque Actibus Ecclesiasticis & Facultatibus illos faciendi.

QUÆSTIONES I. II. III. IV.

In *quatuor* prioribus *Questionibus*, disputatur de origine verbi *Episcopus*; de significatione ipsius, variis Episcoporum speciebus; & discrimine Episcoporum à Chorepiscopis. Id annotatum fuit, ne similitudo nominis, æquivocationem pareret.

QUÆST. V. Dignitas Episcoporum.

Quinta de Episcoporum Dignitate, reducitur ad prærogativam in eo sitam, quod sint Successores Apostolorum; quippe quæ reliquas omnes contineat.

QUÆSTIO VI. de Gradibus Dignitatis Episcopalis.

Argumentum *Sextæ* idem prorsus videtur, ac *Tertiæ*: nam Gradus Episcoporum sunt discrimina inter eos intercedentia, in eo consentientia; quod alii sunt simplices Episcopi; alii Archiepiscopi, priorum Superiores immediati; alii Primates, Superiores Archiepiscoporum; alii Patriarchæ, Superiores Primatum; alius denique Papa, qui omnium est Caput, & cæteris Superior singularum specierum, sicut uniuscujusque individui, seu membri.

Autor non loquitur nominatim nisi de Gradibus inter Patriarchas Romæ, Constantinopolis, Alexandria, Antiochiæ, Hyerosolimaram; quod fortè venit ex eo, quod hæc Sedes solæ sint, quorum ordo sit determinatus; & præterea, cæteræ Sedium species includun-

tur sub Sedibus Patriarcharum, qui sibi subiectos hadent Primates, Archiepiscopos & simplices Episcopos.

Quod dicit in REG. II. Sedem Romanam esse eminentissimam, & primam omnium, includitur in eo, quod dictum fuit, Papam esse Caput; hæc enim qualitas ipsi Primariam Sedem attribuit. REG. IV. præcedere debuisset *Tertiam*: nam prioritas Sessionis, quæ vulgò in simplicibus Episcopis ex anterioritate Consecrationis æstimatur, sicut in Archiepiscopis prioritas Provisionis, aut Receptionis ipsorum, ordinem Suffragiorum, & Subscriptionum constituit.

Quod dicitur hæc in *Regula*, prærogativam Dignitatis accipi à tempore Ordinationis, locum habet solum erga eos, qui meram habent Ordinis Dignitatem, v. g. simplices Episcopos, Presbyteros, Diaconos, Subdiaconos: nam inter eos, qui aliâ, præter Ordinem, Dignitate potiuntur, illa huic cedit; undè fit, ut Archiepiscopi, Archipresbyteri, Archidiaconi, præcedant Episcopos, Presbyteros, Diaconos antèrius ordinatos.

Quod legitur in *Reg. V.* oppositionem unius è Partibus, quarum interest, impedire pactum & conventionem circa Primatiam, fundatur in *Regula*, *Quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet.*

QUÆSTIO VII. De loco Episcopatus.

QUATUOR REGULÆ, quæ huic *Questioni* subsunt, expositione indigent. Ab omnibus excipiendi sunt casus urgentis necessitatis, aut evidentis utilitatis. Nam, 1. si Regio multos habuerit Incolas: pauciores verò Civitates, cur non constituerentur Episcopatus in minoribus Oppidis, quæ ab invicem remota essent, & quorum intervallum plurimis Pagis, aut Burgis, esset refertum? 2. Magnus est numerus Civitatum, quæ caruerunt Episcopo pluribus sæculis, & tandem Episcopum adeptæ sunt; 3. si Urbs Episcopum occidat; nonnè satis est Sedem ad aliud ejusdem Diœceseos Oppidum transferre, quàm Episcopatum suppressere. 4. Cum Provinciæ vastiores, rarissimos habent Incolas, Episcopatus vicini esse nequeunt, nisi inutiliter, atque indecenter multiplicentur.

QUÆST. VIII. Officia Episcoporum.

Nullus est ordo inter REGULAS LXXI. hujus *Questionis*. Primo loco proponendæ erant Regulæ pertinentes ad Officia Episcoporum erga Clerum & Populum, & continuâ serie colligendæ; tum ea, quæ respiciunt Officia Episcoporum erga Personas Ecclesiasticas, Sæculares, & Regulares, initio ducto ab Officiis erga Capitulum, quibus subicerentur Officia erga Parochos; denique Officia erga Monachos & Moniales. A Personis, ad Bona Ecclesiastica pergendum, & ab his, ad Loca. Sic argumentum hoc distinximus in Tractatu de *Jurisdictione*.

Loquendo de singulis muneribus sive communibus, sive specialibus, jungi oportuisset quidquid ad illa pertinet, quod neglectum fuit. v. gr. delibato Instructionis officio, transit ad officium Correctionis & Coercitionis; deinde plures subnectit Regulas, circa munus instruendi: tales sunt imprimis REG. XXI. XXII. de Magistris, Doctoribus, aliisque Personis, quas Episcopi constituere debent, ad docendum, inceptâ disputatione de *Officiis erga Monachos*, sub Titulo speciali, per *Regulas V.* ad alia munera transit sub eodem Titulo. Officia quoad Pontificem permiscuè traduntur, cum Officiis erga Diœcesanos. Officia circa Bona Ecclesiastica, cum Officiis erga Personas miscentur, etiam ea, quæ facere debent Episcopi, cum iis, quæ vitare tenentur: denique, Officia Episcopo, merisque Fidelibus communia, cum muneribus illi peculiaribus.

Inutile est afferre probationes horum vitiorum, quæ facile apparebunt cuilibet legenti hæc Regulas. Ex eadem lectione patebit, Regulas absque necessitate multiplicari, exponendo singulas alicujus Officij

Officij